

T.C.
DANIŞTAY

5. Daire

Esas No: 2016/16429

Karar No: 2019/3950

Karar Tarihi: 23-05-2019

DİSİPLİN KURULU KARARININ İPTALİ İSTEMİ - HİZMET DIŞINDA ÖZEL YAŞAMINA İLİŞKİN FİİLLERİNİN DİSİPLİN SUÇU OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ DİSİPLİN CEZASI VERİLMESİNİN ÖZEL HAYATA VE AİLE HAYATINA SAYGI HAKKININ İHLALİ SONUCUNU DOĞURACAĞI - TEMYİZ İSTEMİNİN KABULÜ

ÖZET: Uyuşmazlıkta, davacı hakkında başlatılan disiplin soruşturma dosyasındaki belgelerin (bilgi notu, tutanaklar ve raporun) incelenmesinden, olayın davacının kamu görevlisi olmasından bağımsız bir nitelik taşıyan özel yaşam alanında vuku bulduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda; davacının, kamu görevlisi olmasından kaynaklanmayan ve disiplin hukukunu ilgilendiren yönü açıkça ortaya konmayan, hizmet dışında özel yaşamına ilişkin fiillerinin bir disiplin suçu olarak değerlendirilmesi ve davacıya disiplin cezası verilmesi, Anayasa'nın ilgili maddesiyle koruma altına alınan "özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı"nın ihlali sonucunu doğuracağından, dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır. Bu itibarla, davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

(2709 S. K. m. 13, 20) (2577 S. K. m. 49) (Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü m. 6)

İSTEMİN KONUSU: Konya 2. İdare Mahkemesi'nin 05/07/2012 tarih ve E:2012/289, K:2012/866 Sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: Konya İli, Ahırılı İlçe Emniyet Müdürlüğünde polis memuru olarak görev yapan davacının, Selçuklu İlçe Emniyet Müdürlüğünde görev yaptığı dönemde "hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak" suçunu işlediğinden bahisle işlem tarihinde yürürlükte bulunan Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü'nün 6/B-5. maddesi uyarınca altı ay kısa süreli durdurma cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin Konya Valiliği İl Polis Disiplin Kurulunun 08/12/2011 tarih ve Dosya No:2011/125 Karar No:2011/162 Sayılı kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: Konya 2. İdare Mahkemesince verilen 05/07/2012 tarih ve E:2012/289, K:2012/866 Sayılı kararda; davacı ve polis memuru İle ilgili iddiaların niteliği, bu iddiaların görev yaptıkları teşkilatta duyulmuş olması gibi hususlar birlikte dikkate alındığında, eylemlerinin, hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak kapsamında olduğu sonucuna varılmıştır. Belirtilen gerekçelerle dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: Davacı tarafından; hakkında düzenlenen soruşturma raporunda, üzerine atılı fiillerin sübuta ermemesi nedeniyle ceza tayinine mahal olmadığı şeklinde kanaat bildirildiği, ancak İl Disiplin Kurulu tarafından soruşturma raporundaki belirlemelerin göz ardı edildiği ve dedikodu mahiyetindeki tanık beyanlarıyla cezalandırılması yoluna gidildiği, dava konusu işlemde hangi fiilin nasıl ve ne şekilde resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarstığının hukuki olarak izah edilemediği, lehine olan tanık beyanlarının dikkate alınmadığı, aleyhe olan tanık beyanlarının ise tutarsız olduğu, isnat edilen fiillerle ilgili olarak oğlunun ifadesine başvurulması

gerekirken başvurulmadığı, buna karşılık olayla doğrudan ilgisi olmayan şahısların beyanının alındığı, öte yandan, isnat edilen fiillerin özel hayatın sınırları içinde kaldığı, davalı idarenin henüz açılmış bir soruşturma yok iken hakkında izleme, araştırma, fotoğraf teşhisi yaptırmasının özel hayatının gizliliğini ihlal ettiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: Savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİNİN DÜŞÜNCESİ: Temyiz isteminin kabulüyle İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Karar veren Danıştay Beşinci Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

KARAR: İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Polis memuru olan davacının, evli ve iki çocuğu olmasına rağmen bekar polis memuru'ya karşı mesleki arkadaşlığın ötesinde çok samimi hal ve tavırlar içerisinde bulunduğu, polis memuru ile davacıya ait araçla birlikte gezdikleri, davacıya ait aracın zaman zaman polis memuru'nın ikametinin bulunduğu polis lojmanlarına geldiği ve davacının lojmanda kaldığına ilişkin rapor düzenlenmesi üzerine söz konusu iddiaların araştırılması için Konya Valiliğinin 01/06/2011 tarihli Olur'u ile davacı hakkında disiplin soruşturmasına başlanılmıştır.

Bahse konu disiplin soruşturması sonucunda, davacının "hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak" suçunu işlediğinden bahisle işlem tarihinde yürürlükte bulunan Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü'nün 6/B-5. maddesi uyarınca altı ay kısa süreli durdurma cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlem tesis edilmiştir.

Bunun üzerine temyizen incelenen dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Anayasamızın "Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20/1. maddesinde, "Herkes, özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz." hükmüne; "Temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması" başlıklı 13. maddesinde ise, "Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz." hükmüne yer verilmiştir.

Emniyet teşkilatı personeli, disiplin suç ve cezaları yönünden dava konusu işlemin tesis edildiği tarih itibarıyla Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü hükümlerine tâbi olup, anılan Tüzüğün 6/B-5. maddesinde, "Hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak" fiili 6 ay kısa süreli durdurma cezasını gerektiren fiil ve haller arasında sayılmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Disiplin yaptırımları, bir kamu veya özel teşkilat düzenini devam ettirmek, onun verimli, süratli ve yararlı bir biçimde çalışmasını sağlamak, onur ve saygınlığını korumak amacıyla tesis edilmektedir. Özellikle kamu görevi yürüten bireyler açısından disiplin cezalarının amacı, kamu görevlisini görevine bağlamak, kamu hizmetinin gereği gibi yürütülmesini ve bu suretle kurumların huzurunu temin etmektir.

Özel hayat ise; bireylerin kendi bireyselliklerini geliştirebilecekleri ve diğer kişilerle en mahrem ilişkilere girebilecekleri bir alandır. Bu mahremiyet alanı, Devletin müdahale edemeyeceği veya meşru amaçlarla asgari düzeyde müdahale edebileceği özel bir alanı kapsamaktadır.

Anayasanın "Özel hayatın gizliliği" başlıklı 20. maddesi, "Kişinin Hak ve Ödevleri" kısmında düzenlenmiştir. Doktrinde "Negatif Statü Hakları" adı verilen bu haklar, kişinin devlet tarafından aşılamayacak ve dokunulamayacak özel alanının sınırlarını çizen hak ve hürriyetlerdir. Bu hakka dokunulamamasının yanında, bu hakka ilişkin Devlete yüklenen pozitif görev, koruma yükümlülüğüdür. Yani Devlet, bu hakka hem zarar vermemekle yükümlüdür hem de gelen tehlikeye karşı - kendisinden gelse dahi- hakkı korumak zorundadır.

Özel hayatın gizliliğinin ihlal edildiğine ilişkin bir kamu görevlisi tarafından yapılan başvuruda, Anayasa Mahkemesince verilen Bireysel Başvuru No:2014/16701 Sayılı kararda; "...tesis edilen disiplin işlemlerinde ve bu işlemlerin hukuka uygunluk denetiminin yapıldığı mahkeme kararlarında, bireylerin özel hayatlarına ilişkin tutum ve eylemlerinin mesleki hayatları üzerindeki etkilerinin açıklanması, kamu hizmeti sunan ilgili kurumların işleyişi üzerindeki etkilerinin ve risklerinin ortaya konulması ve bu hususlardaki değerlendirmelerin yeterli ve ikna edici gerekçelerle desteklenmesi, ayrıca tesis edilen işlemlerin bireylerin geçmiş mesleki sicilleri ve başarı durumları dikkate alınarak ölçülülük yönünden irdelenmesi gerekir. Ayrıca, Anayasa'nın 20. maddesinde düzenlenen haklardan etkili bir şekilde yararlanılabilmesi için müdahaleyi doğuran karar alma süreçlerinin bu maddeyle korunan hak ve özgürlüklere gerekli saygıyı sağlayacak nitelikte usule ilişkin güvenceleri içermesi ve adil olması gerekir." şeklinde belirlemelere yer verilerek, kamu görevlisi olan kişinin "mahrem alanı" ile sürdürdüğü "kamu görevi" arasındaki hassas sınırın aşılmasının engellenmesi amacıyla idarelerin ölçülü davranmaları, bu durumlarda fiilin kamu görevine etkisi yönünden irdelenmesinin gerekliliği vurgulanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve atıf yapılan yargı kararı dikkate alındığında, davacıya isnat edilen fiilin kamu görevlisinin yaptığı iş ile ilgisinin ortaya konulması ve davacının bu fiili nasıl ve ne şekilde gerçekleştirerek resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunduğu saptanması ve bu halin kamu görevine etkisinin açıkça ortaya konulması gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, davacı hakkında başlatılan disiplin soruşturma dosyasındaki belgelerin (bilgi notu, tutanaklar ve raporun) incelenmesinden, olayın davacının kamu görevlisi olmasından bağımsız bir nitelik taşıyan özel yaşam alanında vuku bulduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda; davacının, kamu görevlisi olmasından kaynaklanmayan ve disiplin hukukunu ilgilendiren yönü açıkça ortaya konmayan, hizmet dışında özel yaşamına ilişkin fiillerinin bir disiplin suçu olarak değerlendirilmesi ve davacıya disiplin cezası verilmesi, Anayasa'nın 20. maddesiyle koruma altına alınan "özel hayata ve aile hayatına saygı hakkı"nın ihlali sonucunu doğuracağından, dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Bu itibarla, davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 Sayılı Kanun'un 49. maddesine uygun bulunan davacının temyiz isteminin kabulüne,
2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin temyize konu Konya 2. İdare Mahkemesi'nin 05/07/2012 tarih ve E:2012/289, K:2012/866 Sayılı kararının BOZULMASINA,
3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine,
4. 2577 Sayılı Kanun'un (geçici 8. maddesi uyarınca uygulanmasına devam edilen) 54. maddesinin 1.

fıkrası uyarınca bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 23.05.2019 tarihinde esasta oybirliğiyle, gerekçede oyçokluğuyla karar verildi.

(X) KARŞI OY

Olayda, davacıya isnat edilen "hizmet dışında resmi sıfatının gerektirdiği saygınlığı ve güven duygusunu sarsacak eylem ve davranışlarda bulunmak" fiilinin sübuta ermemesi sebebiyle Emniyet Teşkilatı Disiplin Tüzüğü'nün 6/B-5. maddesi uyarınca altı ay kısa süreli durdurma cezasıyla cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlemde bu gerekçeyle hukuka uyarlık bulunmadığı oyuyla çoğunluk kararına gerekçe yönünden katılmıyorum. (□□)